

STANOVISKO KE KRITICE VYVĚŠENÍ VLAJKY TIBETU NA BUDOVĚ ŠKOLY

Studentský parlament GVP (SP) vydává následující stanovisko vůči kritice RNDr. Františka Staňka vyjádřené v článku na intranetu z 21. 10. 2016.

Historický kontext a postoj SP k Tibetu

Tibet jako historické území je od r. 1950 okupováno Čínskou lidovou republikou (ČLR). V tomto roce za pomoci tisíců vojáků Čína Tibet násilně připojila a o 9 let později krvavě potlačila tamní povstání.¹ Během této vlny protestů, které směřovaly proti čínskému komunistickému režimu, bylo zabito na 86 000 Tibeťanů.² Další vykořisťování tibetské kultury probíhalo v druhé polovině min. stol. za čínské kulturní revoluce, během níž byla zničena většina tamějších klášterů.

Současná komunistická Čína k Tibetu i přes mezinárodní tlak přistupuje stále velmi striktně. Tibeťany omezuje na jejich lidských právech, vězní řadu duchovních vůdců (včetně 11. pančenlamy [druhý nejvýznamnější duchovní po dalajlamovi], nově stovky lidskoprávních advokátů, kteří Tibeťanům pomáhali, nebo omezuje Tibeťany v domácím i přeshraničním cestování neudělováním cestovních pasů.³ Jedním z významných okamžiků v nedávné historii byla série upálených duchovních v r. 2009 na protest proti vládnoucímu režimu. Tibetská vězení jsou plná lidí, kteří se vyslovovali pro myšlenky nezávislosti nebo podporu dalajlamy. Tibetský buddhismus je považován za hrozbu a držení fotografií dalajlamy nebo jeho učení může vést k uvěznění a mučení.⁴ Jednání ČLR podle řady organizací i států porušuje mezinárodní právo a významně diskriminuje tibetskou populaci.⁵ Popsaný výčet je neúplným seznamem porušování lidských práv v Tibetu.

Členové Studentského parlamentu si výše zmíněná fakta uvědomují, a to zejména v kontextu návštěvy Jeho Svatosti dalajlamy v Praze, která nedávno proběhla. Domníváme se, že je důležité podporovat boj za lidská práva, neboť i naše země byla po dlouhá desetiletí utlačována komunistickou stranou a řada občanských práv byla potlačena. Bylo by nešťastné, pokud by se naše iniciativa vykládala jako nepromyšlená nebo dekorativní – Studentský parlament podporuje svobodný Tibet, neboť je na tomto historickém území a jeho obyvatelích páčáno zlo nedemokratickou komunistickou stranou ČLR, což by nemělo být ignorováno.

Vyvěšení tibetské vlajky jsme v tomto kontextu vnímali jako vhodný symbol pro naše vyjádření solidarity a podpory.

Svoboda vyjádření

Gymnázium Na Vítězné pláni je zřizováno krajem, tedy Magistrátem hlavního města Prahy, není proto státní ve smyslu zřízení konkrétním resortem Vlády ČR (Min. obrany, Min. spravedlnosti...). Při vyvěšení tibetské vlajky tedy nedochází k možnému poškozování zájmů zřizovatele.

Akcentujeme ústavní právo svobody projevu a jeho šíření, které je součástí Listiny práv a svobod, zejm. pak čl. 17:

¹ <http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-16689779>

² <http://www.tibet.org/Why/march10.html>

³ <http://tchrd.org/category/annual-reports/>

⁴ <https://freetibet.org/about/human-rights>

⁵ <https://www.hrw.org/asia/china-and-tibet>

Článek 17 (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. (3) Cenzura je nepřijatelná. (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

Bylo by nebezpečné, aby jakákoliv škola podřizovala svou činnost aktuálním vyjádřením a stanoviskům politické reprezentace. V takovém případě by dle našeho názoru byla významně narušena nezávislost vzdělávání a výchovy k hodnotám liberální demokracie. Školství přímo obsahově závislé na politice existovalo za minulého režimu, který pokládáme za totalitní a utlačující, proto s tvrzením RNDr. Staňka „měli bychom ctít vyjádření nejvyšších státních představitelů a oficiální stanovisko ministerstva zahraničí k otázce jednotné Číny“ nesouhlasíme.

Dále připomínáme, že škola může z pohledu zákona přijmout politické stanovisko, není-li v rozporu se vzdělávacími programy. Školský zákon v § 32 odst. 1 stanovuje, že „Ve školách a školských zařízeních není povolena činnost politických stran a politických hnutí ani jejich propagace“. Školní řád tento odstavec ještě rozšiřuje v čl. 1 odst. 10 takto „Žákům je ve škole rovněž zakázána podpora nebo propagace hnutí prokazatelně směřujících k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásajících rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob“. Jsme přesvědčeni, že vyvěšením tibetské vlajky jsme nepodporovali žádnou registrovanou politickou stranu nebo hnutí či vystoupili proti vyjmenovaným principům ve školním řádu.

Shrnutí: Škola nemusí následovat politickou agendu vlády, ba dokonce by dle našeho názoru neměla. Před podřízením se stanoviskům Ministerstva zahraničních věcí stavíme ústavní právo na svobodu projevu a jeho šíření.

Rámcový vzdělávací program

Střední školy musí následovat, a to dle školského zákona § 4, ministerstvem školství vytvořený vzdělávací obsah a koncept. Pro gymnázia existuje tzv. Rámcový vzdělávací program, v němž je, zjednodušeně řečeno, stanoveno, co se má učit a jak má být žák vychováván. Součástí jsou také průřezové programy, které do vzdělávání vstupují jako témata, která jsou v současnosti vnímána jako aktuální. Škola je povinna tyto programy také zahrnout do vzdělávání a žáky v duchu RVP vychovávat.

V neposlední řadě je důležité zmínit, že průřezové programy by měli podporovat všichni učitelé, atmosféra školy by měla jejich cíle podkládat a školní vzdělávání by k nim mělo přispívat.⁶

Výběr z cílů průřezových programů

Program *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*.⁷

V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- **přijímat zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije; aktivně se podílet na řešení místních problémů, přispívat k řešení problémů na regionální, národní i mezinárodní úrovni, a to i v situacích vyžadujících dlouhodobé společné úsilí;**
- **být vnímavý ke kulturním rozdílnostem, chápat je jako obohacení života, učit se porozumět odlišnostem; uvědomovat si potřebu a přínos mezilidské soudržnosti a spolupráce;**

⁶ RVP pro gymn. str. 65

⁷ RVP pro gymn. str. 69-70

- **ctít** a rozvíjet duchovní a etické hodnoty, zejména racionalitu, toleranci, sociální spravedlivost a **demokracii**;
- **být solidární s lidmi žijícími v obtížných podmínkách**;
- vnímat dopady a důsledky globalizačních a rozvojových procesů, rozlišovat mezi nimi příznivé i nepříznivé prvky a jevy, učit se hledat kompromisy;
- **zaujímat konstruktivní postoje k naléhavým otázkám míru a lidských práv v konkrétních životních situacích**;
- bránit se proti násilí, teroru a škodlivým vlivům, které jsou nepříznivým důsledkem globalizačních procesů;
- projevovat solidaritu s postoji evropských a jiných národů usilujících o harmonický rozvoj, mír a demokracii.

Program *Multikulturní výchova*.⁸

V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- utvářet si představu o pojmu lidská solidarita a zaujímat adekvátní etické postoje v kritických fázích života, rozlišovat pozitivní asertivitu od bezohledné a egoistické seberealizace;
- uplatňovat základní morální normy, aplikovat je ve vlastním životě a **umět aktivně čelit projevům amorality, intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu**;
- uvědomovat si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s demokracií;
- chápat, respektovat a **aktivně hájit myšlenku, že každý jedinec má odpovědnost za to, aby byla odstraněna diskriminace a předsudky vůči lidem různých etnických skupin, národností, barvy pleti, náboženství, sociálního původu, pohlaví a sexuální orientace**;

Zhodnocení a stanovisko

Na základě výše uvedených informací jsme přesvědčeni, že vyvěšení tibetské vlajky je plně v souladu se zákonem, školním řádem, dobrými mravy a rámcovým vzdělávacím programem. Studentský parlament inicioval vyvěšení vlajky na základě vnitřní diskuse mezi zástupci tříd, což považujeme, s ohledem na princip fungování SP, právě za diskusi mezi studenty. Zástupci SP v dobré víře návrh předložili řediteli školy 20. 10., který ho odsouhlasil a zároveň požádal, aby k němu byla ex post doložena písemná žádost. Pan ředitel Mervínský pověřil pana školníka, aby se SP domluvil technické podrobnosti vyvěšení, což nakonec vyústilo ve vyvěšení v pátek 21. 10.

Studentský parlament (resp. žáci GVP) je přesvědčený, že naopak ukázal svou vyspělost v uvažování, k níž je RVP nabádán, a aktivně hájil myšlenku boje za lidská práva a demokracii, tedy témata, za něž v Tibetu jen při vyslovení hrozí odnětí svobody. Svou iniciativu SP chtěl vést partnerskou cestou komunikace s vedením školy, a proto se obrátil na ředitele.

V zájmu dobrých vztahů se všemi aktéry na škole Studentský parlament navrhuje uspořádat v dohledné době osobní setkání nejen nad tímto tématem a otevřít diskusi, která by mohla pomoci přemostit případná nedorozumění nebo nepochopení. Věříme, že spolupráce mezi žáky, učiteli a vedením školy je pro dobrou atmosféru na gymnáziu důležitá a přejeme si k ní přispívat.

Jménem Studentského parlamentu GVP

Štěpán Kment

(toto stanovisko bylo před zveřejněním schváleno členy SP)

⁸ RVP pro gymn. str. 73-74